

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

91. SESJA PLENARNA W DNIACH 30 CZERWCA I 1 LIPCA 2011 R.

Opinia Komitetu Regionów „Wspólne ramy strategiczne dla finansowania unijnego na rzecz badań naukowych i innowacji”

(2011/C 259/01)

KOMITET REGIONÓW

- Uznaje za sprawę nadzwyczaj istotną, by z jednej strony zwiększyć budżet unijny na badania, a z drugiej – lepiej zintegrować krajowe programy z europejskim programem ramowym badań.
- Stwierdza, że innowacje przemysłowe, społeczne i ekologiczne, wraz z innowacjami w zakresie usług, są ważną dźwignią dynamiki konkurencyjności europejskiej służącej umocnieniu spójności terytorialnej.
- Przyznaje, że warunki przeprowadzania innowacji bardzo się różnią w Europie i że polityki regionalne dzięki swej specyfice mogłyby stanowić uzupełnienie polityki badawczej UE zgodnie ze strategiami inteligentnej specjalizacji regionalnej.
- Pozytywnie odnosi się do wysiłków zmierzających do uproszczenia procedur, np. publikacji i aktualizacji „Praktycznego przewodnika”, w którym opisane są możliwości finansowania przez Unię Europejską.
- Wzywa do intensywnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w opracowanie ram prawnych i programów finansowania związanych z zamówieniami publicznymi.
- Wzywa, by podmioty lokalne i regionalne były w sposób pożyteczny zaangażowane w platformy technologiczne.
- Zauważa potencjalną rolę europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).
- Ponownie stwierdza, że wspólnotowa współpraca między klastrami jest absolutnie konieczna, niemniej powinna otwierać możliwości współpracy między klastrami w skali całego świata.

Sprawozdawca	Claude GEWERC (FR/PSE), przewodniczący Rady Regionalnej Pikardii
Dokument źródłowy	Zielona księga „Jak zmienić wyzwania w możliwości: wspólne ramy strategiczne dla finansowania unijnego na rzecz badań naukowych i innowacji” COM(2011) 48 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Najważniejsze przesłania

1. Wyraża zadowolenie, że zielona księga staje się punktem wyjścia do debaty publicznej na temat kluczowych zagadnień, które należy uwzględnić w przyszłych programach finansowania badań i innowacji w UE.

2. Przyznaje, że wspólne ramy strategiczne finansowania badań i innowacji w UE muszą wynikać ze spójnych celów strategicznych uznanych przez wszystkie zainteresowane strony.

3. Zaleca, by te wspólne ramy służyły powiązaniu różnych płaszczyzn – badań, rozwoju i innowacji – nie umniejszając specyfiki jakiegokolwiek z tych funkcji.

4. Podkreśla, że ambitna strategia innowacji w Unii Europejskiej wymaga silnej bazy naukowej, a zarazem solidnej polityki przemysłowej. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę przewodnie Komisji pt. „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” oraz „Unia innowacji” i odwołuje się w tym kontekście do opinii KR-u w ich sprawie ⁽¹⁾.

5. Podkreśla, że poziom regionalny i lokalny są właściwe, by stworzyć synergię pomiędzy polityką badań i innowacji a polityką spójności, co wpłynie na działalność gospodarczą, przemysłową, a także na stosowane rozwiązania socjalne.

6. Podkreśla, że obecnie wyniki europejskich badań nie są wprowadzane w życie wystarczająco szybko lub na wystarczająco szeroką skalę. Komisja powinna zmienić wytyczne i przepisy, tak by regiony w większym stopniu niż obecnie korzystały z funduszy strukturalnych i innych instrumentów finansowych w celu innowacyjnego zastosowania wyników programu ramowego i innych działań badawczych za pomocą zdecentralizowanego podejścia i z większym udziałem regionów, co pomoże uwypuklić znaczenie i ułatwi wprowadzanie do obrotu technologii powstałych w trakcie programu ramowego.

7. Przypomina o znaczeniu innowacyjnych rozwiązań społecznych i ekologicznych zarówno dla sektora publicznego, jak i prywatnego.

8. Podkreśla znaczenie włączenia nowatorskich rozwiązań do życia codziennego i zachęcania do nich np. w systemie szkolnictwa czy środowisku pracy.

9. Zwraca uwagę na korzystne dla wszystkich stron programy badań i innowacji realizowane przez regiony o różnych wynikach w zakresie innowacji (RIS). Oznacza to np. zwiększenie udziału podmiotów regionalnych w ERA-NET.

10. Podkreśla, że obecny budżet unijny na badania odpowiadający jedynie 4 % środków publicznych na badania nie jest wystarczający; uznaje za sprawę nadzwyczaj istotną, by z jednej strony zwiększyć budżet unijny na badania, a z drugiej – lepiej zintegrować krajowe programy z europejskim programem ramowym badań.

11. W szczególności zwraca uwagę Komisji na sytuację, w jakiej znajdują się innowatorzy i indywidualni wynalazcy działający poza systemem szkolnictwa wyższego, dużymi przedsiębiorstwami, władzami publicznymi, organami administracji lub publicznymi przedsiębiorstwami. Dalsze prace w tej dziedzinie powinny uwzględniać także opracowanie strategii zapewniającej innowatorom i indywidualnym wynalazcom wsparcie i możliwość korzystania na równych prawach z unijnego finansowania.

12. Wzywa do właściwego rozważenia faktu, że 97 % działalności gospodarczej w UE 27 państw członkowskich to nadal działalność w niskim lub średnim stopniu związana z technologią; uważa, że wobec tego postęp społeczeństwa opartego na wiedzy nie może skupiać się jedynie na rozwijaniu najbardziej zaawansowanych technologii, lecz musi on dotyczyć także modelu innowacji, który umożliwi przyswajanie i obieg wiedzy. Zwraca uwagę na możliwości, jakie stwarza przegląd dyrektywy w sprawie zamówień publicznych ⁽²⁾ oraz podkreśla wyzwania i możliwości, jakie stwarza włączenie badań i rozwoju do zamówień publicznych ⁽³⁾.

13. Zauważa, że zielona księga w obecnej formie nie budzi wątpliwości co do zgodności z zasadą pomocniczości; niemniej podkreśla, że należy ściśle śledzić rozwój sytuacji prowadzący do ustanowienia funduszy na przyszłe unijne badania i innowacje oraz przepisów w tym zakresie, by zapewnić ich zgodność z zasadą pomocniczości.

14. Ponadto stwierdza, że zaproponowany państwom członkowskim i regionom w inicjatywie „Unia innowacji” wymóg odłożenia środków budżetowych na zamówienia publiczne powiązane z innowacją, może mieć poważny wpływ na gminy i regiony; podkreśla, że działania następcze w nadchodzącym okresie powinny obejmować szczegółową ocenę możliwych obciążeń finansowych i administracyjnych dla władz lokalnych i regionalnych, a także skutków społecznych i innych korzyści.

⁽¹⁾ CdR 374/2010 fin i CdR 373/2010.

⁽²⁾ CdR 70/2011 fin.

⁽³⁾ CdR 58/2008 fin.

15. Uważa, że należy popierać ogłaszanie większej liczby zaproszeń w dwóch etapach, tak by na pierwszym etapie wnioskodawca musiał przedstawić jedynie wykaz partnerów i zarys projektu, który musiałby zostać szczegółowo rozwinięty wyłącznie w wypadku pomyślnego przejścia pierwszego etapu oceny. Byłoby to szczególnie istotne dla MSP, które miałyby w ten sposób większą motywację do odpowiadania na zaproszenia, gdyż początkowy nakład pracy nie byłby tak duży.

B. W odniesieniu do synergii między polityką spójności a polityką innowacji

16. Stwierdza, że innowacje przemysłowe, społeczne i ekologiczne, wraz z innowacjami w zakresie usług, są ważną dźwignią dynamiki konkurencyjności europejskiej służącej umocnieniu spójności terytorialnej.

17. Przyznaje, że finansowanie badań i innowacji powinno odbywać się w ramach szerzej pojmowanych celów polityki Unii Europejskiej, np. wprowadzenia polityki przemysłowej, do czego Komitet Regionów wzywa w opinii w sprawie inicjatywy przewodniej dotyczącej polityki przemysłowej.

18. Proponuje, by samorzady terytorialne zostały uznane za najważniejsze ogniwo łączące strategie krajowych i europejskich programów badań i innowacji ze strategiami spójności. Ta funkcja ogniwa mogłaby być przedmiotem jednolitego dokumentu opracowanego na szczeblu regionalnym.

19. Przyznaje, że warunki przeprowadzania innowacji bardzo się różnią w Europie i że polityki regionalne dzięki swej specyfice mogłyby stanowić uzupełnienie polityki badawczej UE zgodnie ze strategiami inteligentnej specjalizacji regionalnej.

20. Podobnie jak w poprzednich programach ramowych w zakresie badań naukowych, wspólne badania, a zwłaszcza promowanie projektów opartych na współpracy, powinny być jednym z głównych priorytetów przyszłego propagowania badań w Europie. Należy na nie przeznaczyć przynajmniej tyle samo środków, ile dotychczas. Projekty oparte na współpracy stwarzają szansę udziału szkołom wyższym, instytutom badawczym i przedsiębiorstwom ze wszystkich regionów europejskich. Umożliwiają niezbędną przejrzystość, a także uproszczenia z korzyścią dla użytkowników.

21. Podkreśla, że prawdziwym wyzwaniem dla Komisji i regionów jest stworzenie synergii między różnymi instrumentami finansowania, w celu umożliwienia realizacji strategii „Europa 2020”. Wyniki europejskich działań w zakresie badań naukowych nie znajdują zastosowania w praktyce odpowiednio szybko i w dostatecznie szerokim zakresie. Komisja powinna zmienić zasady i kryteria dotyczące instrumentów finansowania polityki spójności, tak aby regiony wykorzystywały wyniki programu ramowego i innych działań w zakresie badań naukowych we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań na poziomie regionalnym.

22. Przypomina, że następny program ramowy ma upowszechnić programy służące rozwinięciu zdolności terytorialnych i ułatwieniu udziału samorządów terytorialnych, których działania w zakresie badań i rozwoju uzupełniają się. Można by tego dokonać, np. wprowadzając kryteria ułatwiające udział kompetentnych partnerów z regionów pozostających w tyle, jeśli chodzi o badania, w projektach i programach prowadzonych przez bardziej uznanych i znanych naukowców,

jak stwierdziliśmy w opinii KR-u w sprawie uproszczeń w realizacji programów ramowych w zakresie badań naukowych⁽⁴⁾.

23. Pozytywnie odnosi się do wysiłków zmierzających do uproszczenia procedur, np. publikacji i aktualizacji „Praktycznego przewodnika”, w którym opisane są możliwości finansowania przez Unię Europejską.

C. W odniesieniu do wymiaru regionalnego klastrów (biegunów konkurencyjności, ugrupowań przedsiębiorstw itp.)

24. Stwierdza, że bez wymiaru terytorialnego nie może być klastrów.

25. Przypomina, że choć doskonałość jest jedną z cech klastrów, nie wszystkie klastry są w stanie osiągnąć ten sam międzynarodowy poziom rozwoju lub rangę. W przypadku klastrów konieczny jest bardzo wysoki poziom naukowy, jednak nie wystarczy on, by osiągnąć doskonałość. Klaster osiąga poziom doskonałości stopniowo, w miarę upływu czasu, dzięki konkretnym środkom finansowym, właściwej strukturze, dobremu systemowi zarządzania i powstaniu specyficznego „ekosystemu” łączącego przedsiębiorstwa, ośrodki kształcenia, badania i innowacje.

26. Zauważa, że można przewyciężyć sprzeczność między dążeniem wielu klastrów do rozwijania działalności na własnym obszarze a znacznymi możliwościami wymiany informacji lub sprawdzonych rozwiązań z sąsiednimi klastrami w innych państwach członkowskich. Faktycznie klaster, który jest bardzo silnie zakorzeniony na danym obszarze, może równie dobrze mieć ambicje i rangę światową.

27. Podkreśla, że oprócz centrów innowacji opartych na klastrach w ostatnich latach pojawiła się również potrzeba – pod pewnymi względami nawet od nich istotniejsza – zrozumienia złożonego działania regionalnych ekosystemów innowacji i stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi w pożądanym kierunku. Dlatego też Komisja powinna udzielić wsparcia finansowego i operacyjnego, zwłaszcza na rozwój działalności w zakresie otwartej innowacji w regionach, tak by pomóc w stworzeniu warunków koniecznych do reformy administracji publicznej i rozwoju przedsiębiorczości mającej na celu wygenerowanie wzrostu i zatrudnienia.

28. Jednym z konkretnych przejawów regionalnych ekosystemów jest koncepcja wiodących rynków i ich rozwoju. Z obserwacji wynika, że wiodące rynki są ściśle związane z lokalną wiedzą fachową i kulturą, a także zdolnością tych ostatnich do samoczynnego i interaktywnego odbudowywania się. W swoich poprzednich opiniach (CdR 11/2009 i CdR 83/2007) Komitet Regionów zwrócił uwagę na potrzebę osiągnięcia równowagi pomiędzy finansowaniem konkurencyjnym, które dotyczy finansowania dużych inicjatyw przewodnich UE, a finansowaniem instytucjonalnym na rzecz środowisk naukowych. Komitet Regionów podkreśla znaczenie finansowania instytucjonalnego, które umożliwia środowiskom naukowym podejmowanie badań z inicjatywy własnej i z inicjatywy innych środowisk, zwłaszcza w trosce o największe wyzwania społeczne, a także o konwergencję i spójność.

⁽⁴⁾ CdR 230/2010 fin.

D. W odniesieniu do reformy zamówień publicznych

29. Potwierdza przekonanie, że europejska przestrzeń badawcza mogłaby zostać umocniona, gdyby zakup usług w zakresie badań i rozwoju był włączony do procedur zamówień publicznych; odwołuje się do opinii KR-u w sprawie zielonej księgi w sprawie zamówień publicznych⁽⁵⁾ i do opinii w sprawie zamówień przedkomercyjnych⁽⁶⁾; zaznacza przy tym, że należy unikać objęcia tych usług zasadami konkurencji.

30. Wzywa do intensywnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w opracowanie ram prawnych i programów finansowania związanych z zamówieniami publicznymi.

31. Przypomina o swym poparciu dla aktywnego włączenia środowisk biznesu i rządów w plany finansowania innowacji oraz o swych zastrzeżeniach co do potencjalnego wpływu na władze lokalne i regionalne systemu, w którym jedynie sektor publiczny podejmuje ryzyko związane z produktami i usługami, które jeszcze się nie sprawdziły.

32. Zauważa, że „rynek” zamówień publicznych pozostaje rozczłonkowany i rzadko wykracza poza granice państwowe, i gorąco zachęca Komisję i państwa członkowskie do opracowania bardziej przejrzystych ram, które mogłyby otworzyć rynek zamówień publicznych w Unii Europejskiej.

33. Ponownie stwierdza, że Komisja Europejska musi dostarczyć jasny i szczegółowy przewodnik, a także stworzyć możliwości kształcenia dotyczące zawierania umów z władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie zamówień publicznych.

E. W odniesieniu do wpływu środków finansowych na szczebel regionalny

34. Przyznaje, że finansowanie pełnego cyklu innowacji – od badań naukowych do rynku – wymaga szerokiego wachlarza instrumentów, wobec czego popiera wysiłki służące zachęceniu sektora prywatnego do finansowania np. dzięki planom podziału ryzyka, pożyczkom i kapitałowi wysokiego ryzyka.

35. Uznaje rolę finansów publicznych w stymulowaniu inwestycji prywatnych i podkreśla, że sprawne zarządzanie ryzykiem i przejrzyste zasady zarządzania mają istotne znaczenie w sytuacjach, w których mamy do czynienia z finansowaniem zarówno z funduszy publicznych, jak i prywatnych.

36. Wyraża zadowolenie z wysiłków zmierzających do zwiększenia finansowania przez sektor prywatny inwestycji MŚP w zakresie innowacji i wzywa w tym kontekście do promowania zachęt (przepisy podatkowe, zmniejszenie ograniczeń administracyjnych) oraz w razie potrzeby do przeglądu ram prawnych w celu wzmocnienia i rozszerzenia zakresu środków na rzecz wspierania i uznania roli MŚP jako pierwszoplanowych podmiotów w zakresie promowania kultury innowacyjności; w tym kontekście podkreśla także konieczność umocnienia narzędzi służących mediacji między MŚP i podmiotami w zakresie badań i rozwoju.

37. Wzywa, by podmioty lokalne i regionalne były w sposób pożyteczny zaangażowane na platformy technologiczne, by opracować strategie badań i innowacji służących powstaniu nowych platform technologicznych i rozwinięciu platform już działających, wychodząc od zapotrzebowania podmiotów terytorialnych i uwzględniając możliwości związane z rynkami światowymi oraz udział MŚP.

F. W odniesieniu do współpracy wykraczającej poza granice

38. Uznaje specyficzny wkład programu ramowego badań w badania prowadzone we współpracy między podmiotami z państw członkowskich i z samorządów terytorialnych.

39. Podkreśla znaczenie prawodawstwa wspólnotowego (np. w stosunku do kapitału wysokiego ryzyka i infrastruktur badawczych), zauważa potencjalną rolę europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w tym zakresie.

40. Ponownie stwierdza, że wspólnotowa współpraca między klastrami jest absolutnie konieczna, niemniej powinna otwierać możliwości współpracy między klastrami w skali całego świata.

G. Ogólny kontekst

41. Strategia „Europa 2020” uznaje, zwłaszcza poprzez inicjatywy przewodnie „Unia innowacji” i „Polityka przemysłowa”, istotną rolę badań i innowacji dla poprawy konkurencyjności Unii Europejskiej i uwydatnia znaczenie wyraźniejszego włączenia kwestii innowacyjności do polityki. Przyznaje miastom i regionom europejskim ważne miejsce w swym wdrażaniu. W tym kontekście Komitet Regionów pragnie wspierać tę rolę i przyczynić się do rozwoju europejskiej przestrzeni badawczej na poziomie regionalnym i lokalnym, gdyż to miasta i regiony finansują programy badań i biorą udział w europejskich projektach badawczych, a także czynnie wspierają udział podmiotów terytorialnych w europejskich projektach badawczych.

42. Komitet Regionów pozytywnie odnosi się do zwiększenia środków finansowych przeznaczonych na siódmy program ramowy badań i rozwoju (2007–2013) w stosunku do szóstego programu ramowego (2000–2006) oraz do ustanowienia Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych. Ponadto Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje europejskie inicjatywy zachęcające do wymiany i współpracy między władzami regionalnymi, uczelniami wyższymi oraz podmiotami gospodarczymi i naukowymi, zwłaszcza w ramach linii budżetowej „Regiony wiedzy”, programu COFUND w ramach programu szczegółowego „Możliwości” i innych rozwiązań, takich jak sieci doskonałości i ERA-nets.

43. Komitet Regionów oczekuje także zbliżającej się oceny wpływu programów „Regiony wiedzy” i „Potencjał naukowo-badawczy”. Wzywa, by w miarę jak programy te rozwijają się i mają jaśniej określone cele, umacniać ich rolę w zapewnieniu wsparcia regionom, które mają wysokie kompetencje i potencjał rozwinięcia cech ośrodków doskonałości, np. dzięki programom mentorskim⁽⁷⁾, partnerskim itp.

⁽⁵⁾ CdR 70/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 58/2008 fin.

⁽⁷⁾ CdR 230/2010 fin.

44. Jeśli chodzi o program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji, Komitet Regionów docenia miejsce, jakie w nim przyznano klastrom regionalnym i inicjatywom zachęcającym do rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych, efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii i innowacji ekologicznych. W tym kontekście Komitet Regionów zaleca, by te inicjatywy w przyszłości były kontynuowane, z uwzględnieniem wyzwań, przed którymi Unia Europejska obecnie stoi lub będzie stać w przyszłości.

Bruksela, 30 czerwca 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO
